

VM-tävlingarna

får i flera tidningar ett kyligt och kritiskt eftermäle, som kontrasterar mot de svulstiga fraser vid spelets början. Det är en behövlig tillnyktring. Evenemang av detta slag har en enda stor förtjänst: de roar en massa människor på ett tämligen oskyldigt sätt. Att tillerkänna dem något så kallat högre värde är nonsens. Nationernas ära är inte beroende på några tränade spelares insatser, vare sig de är professionella eller amatörer. Den reklam som ett land kan vinna genom en fotbollseger har säkerligen ingen nämnvärd betydelse; kanske har en del svenskar på senaste tiden mer än förut observerat att Brasilien existerar, men det har den stora sydamerikanska republiken knappast någon glädje av. Vi bör akta oss för att inregistrera själva nämnandet av ett lands namn som en propaganda av värde. Om möjligt är bräckligare är illusionen att man genom dessa tävlingar främjar freden och det internationella samförståndet. Tvärtom premierar tävlingarna en ylig och dum nationalism; när femtio tusen människor ursinnigt applåderar ett mål därför att det görs av en svensk, men är ledsna om det görs av en tysk eller en brasilianare triumferar gruppkänslan i sin enklaste och tomnaste form. Alla dessa flasker borde vara mogna för avskrivning.

En sak bör tilläggas. Den delvis berättigade tyska ilskan efter nederlaget för en vecka sedan har lett till en rad anti-svenska meningsyttringar och uppträdanden i Tyskland, vilka utförligt skildras i tidningarna. Detta bör inte förläda svenskar att svara med samma mynt. Tyskarna bör förstå att några fåniga demonstrationer på Ullevi inte uttrycker någon svensk hållning mot Tyskland, att tvärtom sympatierna för den framgångsrika tyska demokratin dominerar i Sverige. Vi i Sverige bör begripa att den reaktion i Tyskland som vi läser om är ett uttryck för irritationen och tanklösheten hos ett fåtal. Låt oss glömma hela saken så fort som möjligt; annat är den inte värd.

På stället marsch

Remissdebatten innebar i stort sett endast en upprepning av de synpunkter och en fixering av de partipolitiska linjer som redan klarlagts i pressdebatten efter andrakammarvalet för en månad sedan. Högern och centern har genom framgångarna vid valet stärkts i sin negativism, de uppmärksammar ivrigt folket att vara ståndaktigt, dvs att inte kompromissa med socialdemokratien; hr Ohlin har sannolikt aldrig haft en så god press inom det konservativa lägret som i dessa dagar. Inom socialdemokratien var omedelbart efter valet tystnadens och stramhetens linje den allmänt omfattade. Efter hand har man inom detta parti förmärkt tendenser till en uppgörelsepolitik med folket som partner, och denna ståndpunkt framfördes, om också en smula vagt och sökande, av flera talare under remissdebatten, bland dem stats- och finansministrarna och hr Strand. Kommunisterna söker att gentemot socialdemokraterna spela samma roll som högern och centern gentemot folket; de manar till ståndaktigt fasthållande vid regeringslinjen i varje detalj, talar med en viss välvilja om socialdemokraterna som klassbröder och är utan tvivel redo att, om partiet gör några eftergifter, stämpla det som ett parti av klassförrädare. Till de glädjande punkterna i gårdagens debatt hör hr Erlanders och andra socialdemo-

kraters hårda kritik av kommunismen; det är ett nytt bevis för att vårt största parti är orubbligt i sin demokratiska förankring.

Så kommer vi till folket. Partiet har försvagats i röster och mandat, men snarast ökat i betydelse, det är ett förhållande som partiets ledning och dess stämmor i pressen, framför allt Morgon-Bladet, ständigt framhäver. Om de tre borgerliga partierna går tillsammans mot socialdemokrater och kommunister i pensionsfrågan blir röstetalen 115 mot 115, och därför kan folket hållning, vid sidan av lotten, betecknas som avgörande. Då partiet i längtan efter de till högern och centern förlorade rösterna säger sig vilja stå fast vid sin linje och inte söka någon kompromiss åt vänster, har sammanhållningen hittills varit 100-procentig, vad partiledningen och de professionella politikerna angår. Denna märkliga enighet betingas självfallet av att partiet förlorar sin utslagsgivande ställning om någon spricka uppstår; en enda medlem av andra kammaren som går emot partiledningen slår i själva verket partiets taktik i spillror. Annars är meningsdivergenser inom ett stort liberalt parti naturliga, men i detta fall får de inte existera, och därför får vi i dessa dagar uppleva en ny variant av Uppsala möte för trehundrasextifem år sedan: "Nu är folket blivit en man, och alla hava vi en Herre och Gud." Hr Ohlin kan mönstra mer disciplinerade skaror än under framgångens tid därför att det tryck som befordrar enigheten blivit så tvingande.

Hr Ohlin talade under remissdebatten liksom under valkampanjen om behovet av samförstånd. Hans tal verkade mindre övertygande nu än då. I det nya och prövande läget blir det litet för mycket av ilska och aggression över samförståndskravet, och redan detta gör appellen mindre lockande. Men det väsentliga är att då folket ledare begär en samförståndslösning som skall omfatta alla de fyra demokratiska partierna vet var och en dels att denna tanke inte kan förverkligas, dels att, om den kunde förverkligas, detta i praktiken måste innebära att de andra partierna i stort sett godtog folket linje. Detta utsades också klart vid det första partimötet några dagar efter valet. Men ett pockande krav på samförstånd enligt det egna förslaget kan för de flesta människor utanför partibyråkratin knappast framstå som den rimliga ståndpunkten för ett besegrat parti.

Då hr Erlander tvärtom förklarar att en uppgörelse måste bli en uppgörelse mellan socialdemokratien och folket är han påtagligt mer realistisk. Genom en sådan uppgörelse skulle enligt de antydningar som kommit fram i pressen och eljest i den offentliga debatten folket kunna vinna gehör för flera av sina enligt vår mening sakligt befogade krav och man skulle få en lösning av pensionsfrågan som uppbars av den väldiga majoritet av väljarna som önskar en generell och lagfäst pensionsordning vid sidan av folkpensionerna. Det är svårt att förstå varför inte regeringen klart och direkt framför ett förslag om förhandlingar mellan de bägge partierna; det skulle ha varit en stor insats i vårt politiska liv om antingen statsministern eller hr Ohlin omedelbart efter valet kommit med ett sådant erbjudande.